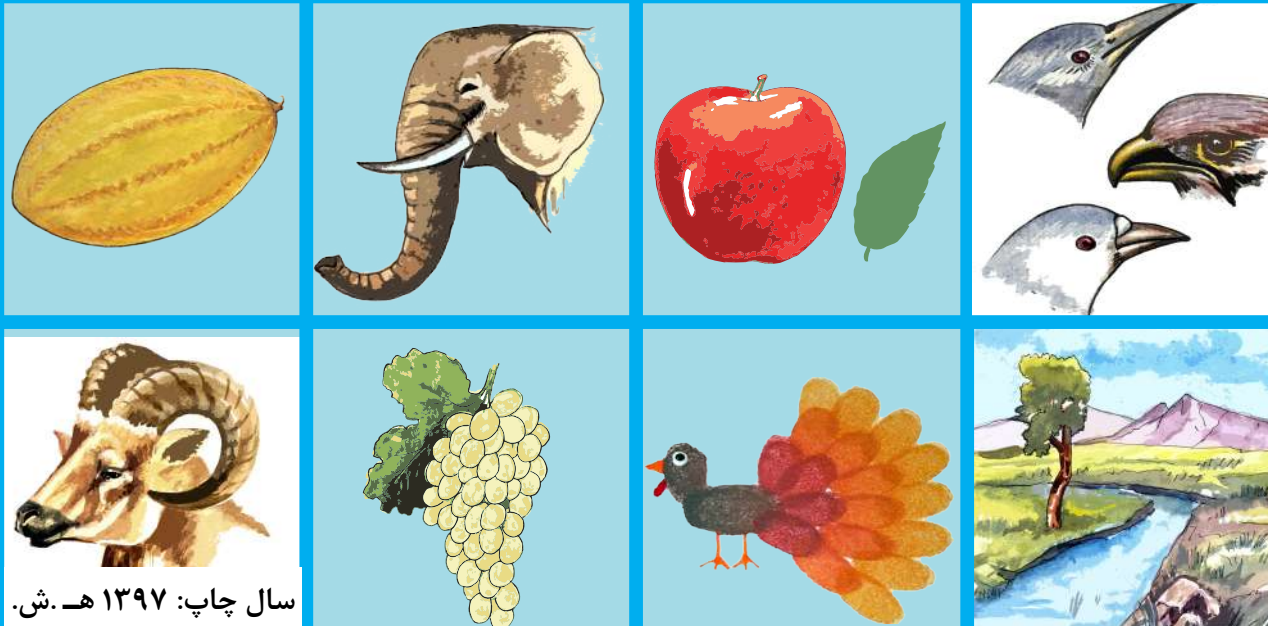

هنر رسامی

صنف چهارم

سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه پان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت معارف

هنر رسامی

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ.ش.

مشخصات کتاب

مضمون: هنر رسامی

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش هنر نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: چهارم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تالیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

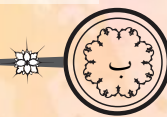
سال چاپ: ۱۳۹۷ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ‌خانه: مطبعه بهیر

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقراً باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی‌پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه‌گان هویدا است، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش‌گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به‌عنوان تربیت‌کننده‌گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نوزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت‌پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش‌آموزان خوب و دوست‌داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجذانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن‌ها در این راه مقدس و انسان‌ساز موفقیت استدعا دارم. با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مرفعی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست

شماره درس	عنوان	صفحه
۱	رسم خربوزه	۱
۲	رنگ آمیزی خربوزه	۳
۳	ترسیم سر فیل	۵
۴	رنگ آمیزی سر فیل	۷
۵	ترسیم بادنجان سیاه	۹
۶	کار دستی بادنجان سیاه	۱۱
۷	ترسیم سیب و برگ	۱۳
۸	ترسیم درخت و برگ	۱۵
۹	رنگ آمیزی سیب و درخت	۱۷
۱۰	بادنجان رومی	۱۹
۱۱	ترسیم سر پرنده گان	۲۱
۱۲	رسم پرنده	۲۳
۱۳	رنگ آمیزی پرنده	۲۵

شماره درس	عنوان	صفحه
۱۴	ساختن کار دستی	۲۷
۱۵	رسم سر قوچ	۲۹
۱۶	ترسیم سر اسپ	۳۱
۱۷	رنگ آمیزی سر اسپ	۳۳
۱۸	ترسیم خوشه انگور	۳۵
۱۹	رنگ آمیزی خوشه انگور	۳۷
۲۰	ترسیم پروانه‌ها	۳۹
۲۱	ساختن اشکال ابتکاری	۴۱
۲۲	دیزاین برگ	۴۳
۲۳	دیزاین ابتکاری گل‌ها	۴۵
۲۴	ترسیم دیزاین گل	۴۷
۲۵	رسم تخیلی	۴۹
۲۶	اشکال ابتکاری از مواد محیطی	۵۱
۲۷	اشکال ابتکاری توسط برگ‌ها	۵۳
۲۸	ساختن گل‌های کاغذی	۵۵
۲۹	دو رنگ بیطرف	۵۷
۳۰	رسم تخیلی	۵۹
۳۱	بخش دوم رهنمای تدریس	۶۱

رسم خربوزه

هدف

آشنایی شاگردان با ترسیم نمودن خربوزه، با خطوط بیرونی و پرداز آن توسط پنسل نرم.

پرسش: گاهی خربوزه را توسط پنسل رسم نموده اید؟

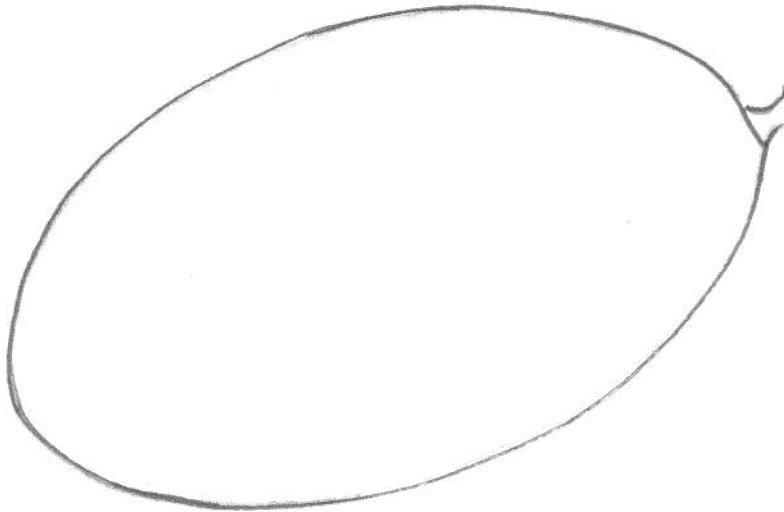

مرحله (۲)

فعالیت

شکل خربوزه را با در نظر داشت ترسیم خطوط بیرونی آن طور مرحله یی رسم نموده، توسط پنسل پرداز، سایه و روشن آن را بر جسته سازید.

مرحله (۱)

کارخانه گی

خربوزه را در کتابچه‌های خود با پنسل رسم؛ سپس آن را پرداز دهید.

رنگ آمیزی خربوزه

هدف

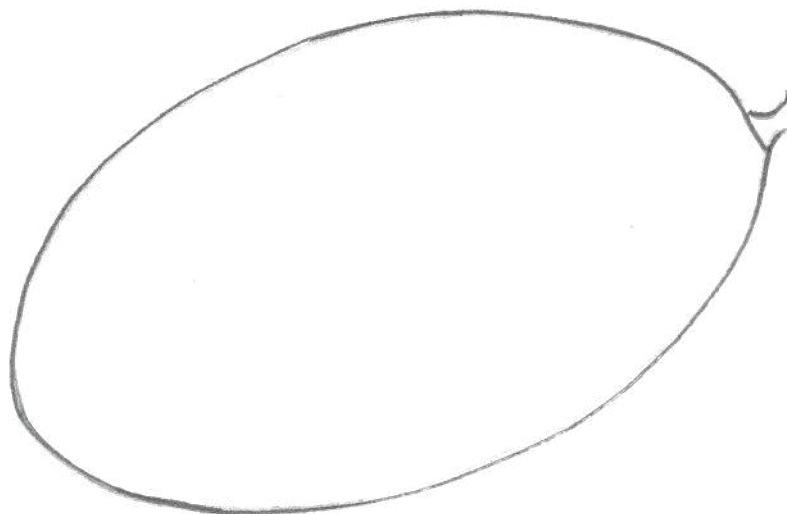
شاگردان طرز ترسیم و رنگ آمیزی خربوزه را بدانند.

پرسش: چه فکر می کنید، خربوزه دارای کدام رنگها است؟

مرحله (۲)

فعالیت: شاگردان شکل زیر را با خطوط خفیف توسط پنسل رسم و مطابق رهنمایی استاد بعد از تکمیل شدن شکل به صورت مرحله یی آن را رنگ آمیزی نمایند.

مرحله (۱)

کارخانه گوی

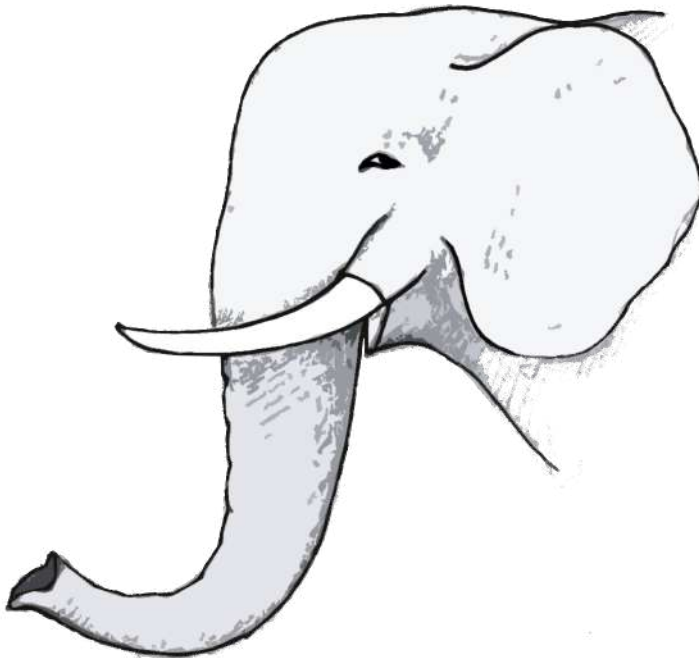

خربوزه را با خطوط خفیف رسم نموده؛ سپس آن را رنگ آمیزی نمایند.

هدف

آشنایی شاگردان با ساختمان و طرز ترسیم سر فیل توسط پنسل.

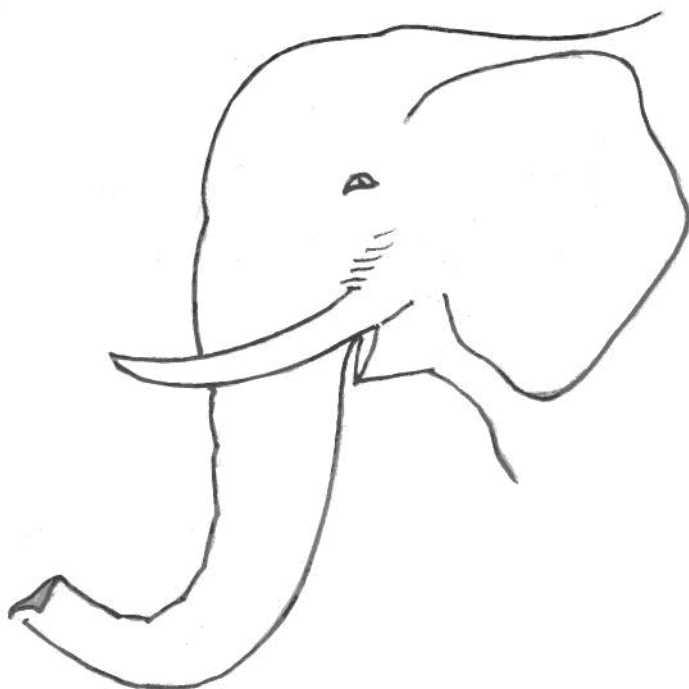
پرسش: به نظر شما سر فیل چگونه رسم می شود؟

مرحله (۲)

فعالیت: در گروه‌ها تقسیم شوید و هر گروه در بارهٔ ترسیم مرحله‌ی سر فیل فکر نموده، آن را مطابق کار استاد و شکل زیر رسم نمایند. در آخر رسم هر گروه با هم مقایسه گردد.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

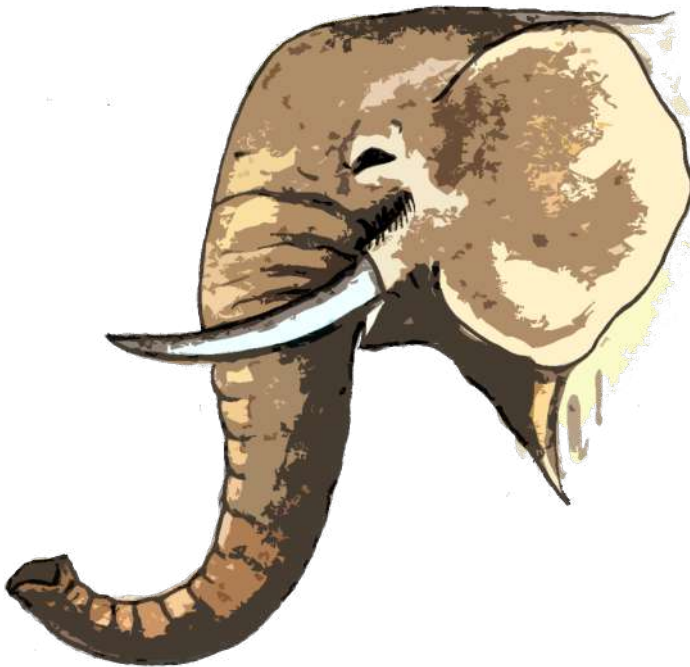
سر فیل را از روی کتاب درسی ترسیم نموده، روز دیگر به صنف بیاورید.

رنگ آمیزی سر فیل

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم، خطوط بیرونی و رنگ آمیزی سر فیل.

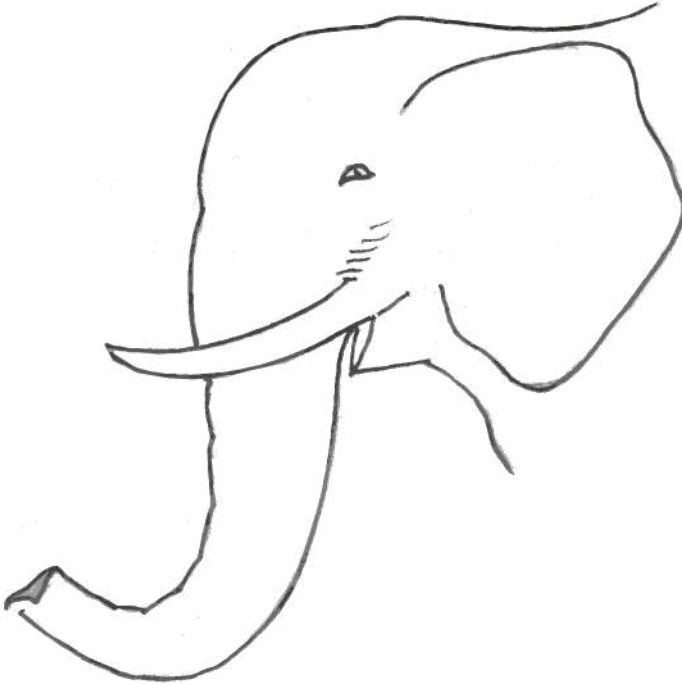
پرسش: چه فکر می کنید ترسیم سر فیل را توسط پنبسل از کدام مرحله شروع می کنید؟

مرحله (۲)

فعالیت

شکل زیر را با دقت دیده و با در نظر داشت مراحل آن، سر فیل را رسم کرده؛ سپس آن را با کمک استاد محترم رنگ آمیزی کنید.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

سر فیل را از روی کتاب درسی ترسیم نموده و آن را رنگ آمیزی نمایید.

ترسیم بادنجان سیاه

هدف

آشنایی شاگردان با طرز رسم و پرداز بادنجان سیاه توسط پنسل.

- پرسش‌ها:**
- برای ترسیم بادنجان سیاه، از کدام وسایل استفاده می‌نمایید.
  - گاهی بادنجان سیاه را ترسیم کرده اید؟

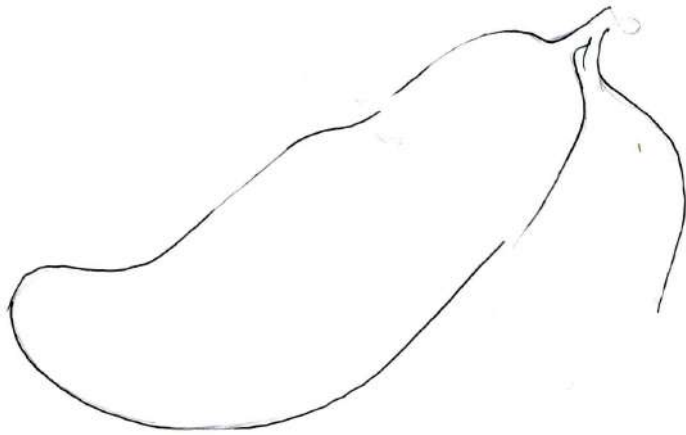

مرحله (۳)

فعالیت

در گروه‌ها شکل زیر را طور مرحله‌ی ترسیم نمایید؛ سپس هر گروه رسم خویش را به گروه دیگر نشان دهد.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

شکل بالا را در کتابچه‌های خود رسم نمایید.

کاردستی بادنجان سیاه

هدف

آشنایی شاگردان با طرز رنگ آمیزی کاردستی بادنجان سیاه.

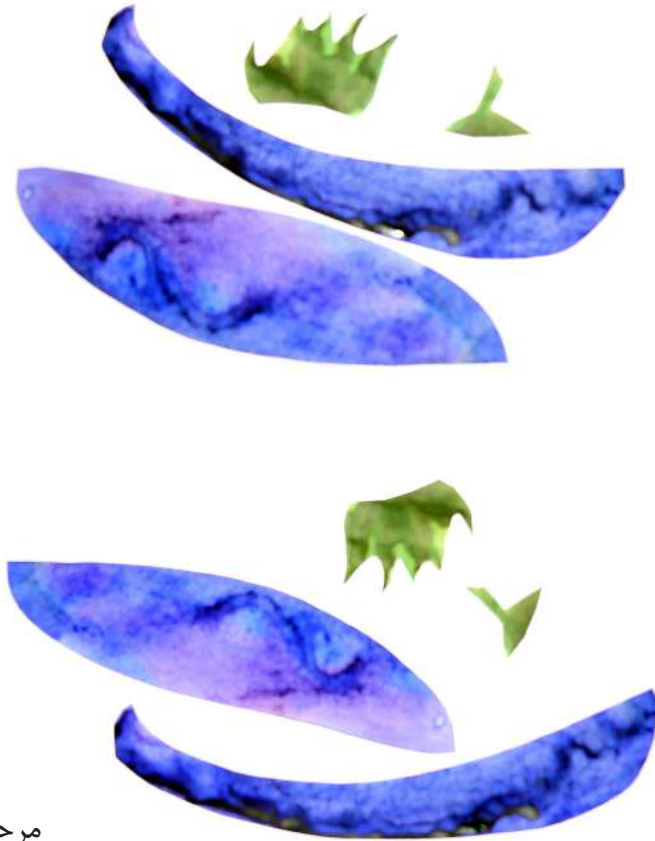
- پرسش‌ها:**
- چگونه می‌توان از مواد محیطی یک بادنجان سیاه را ساخت؟
  - به نظر شما، با کدام رنگ‌ها می‌توان بادنجان سیاه را رنگ آمیزی نمود؟

مرحله (۲)

فعالیت

از گل و یا از مواد دیگر مانند: خمیره کاغذ، موم و کاغذهای باطله برای ساختن کار دستی بادنجان سیاه استفاده کنید.

مرحله (۱)

کارخانه گی

یکی از سبزی‌ها را از مواد محیطی ساخته و با خود به صنف بیاورید.

ترسیم سیب و برگ

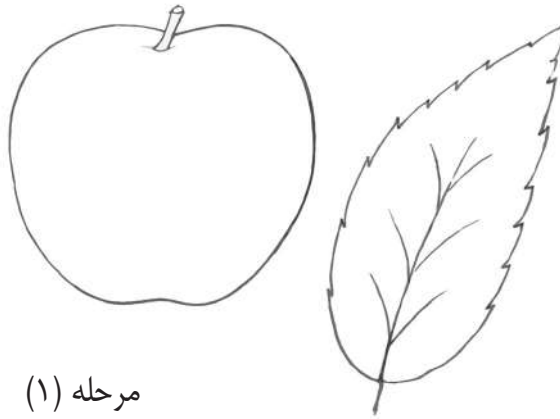
هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم سیب و برگ توسط پنسل و رنگ آمیزی آن.

پرسش: گاهی سیب را توسط پنسل ترسیم و رنگ آمیزی نموده اید؟

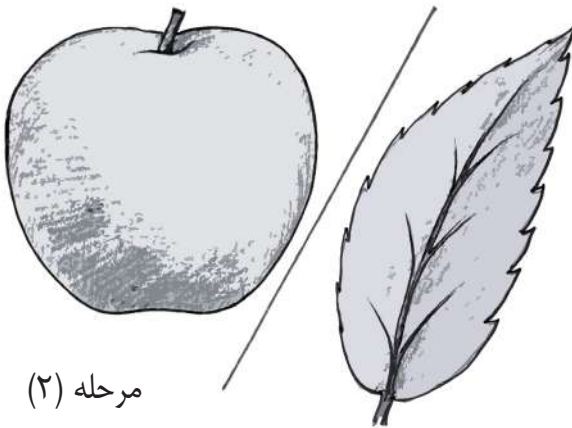

مرحله (۳)

فعالیت: زمانی که معلم محترم سیب و برگ روی تخته رسم می‌کند به دقت نگاه کنید؛ شکل سیب و برگ را از روی تخته و رسم کتاب، رسامی نموده؛ سپس رنگ آمیزی کنید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

مطابق میل خود سیب و برگ را ترسیم نموده، رنگ آمیزی کنید.

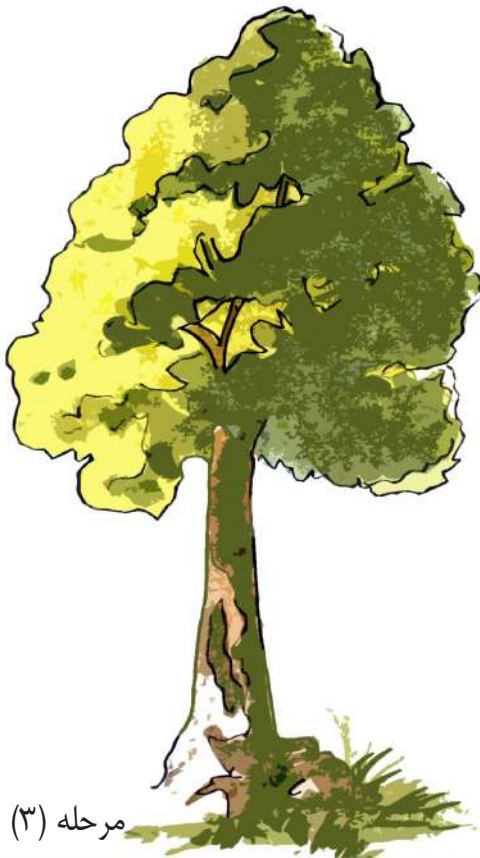
ترسیم درخت و برگ

هدف

آشنایی شاگردان با طرز ترسیم درخت و برگ و رنگ آمیزی آن.

پرسش: به نظر شما رسم کدام برگ آسانتر است؟

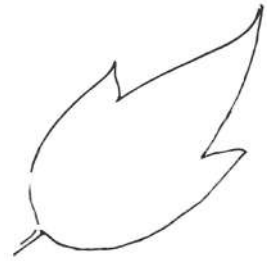
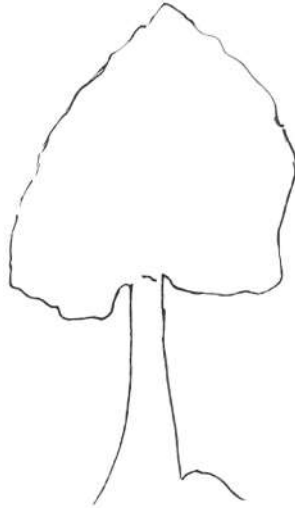
مرحله (۳)

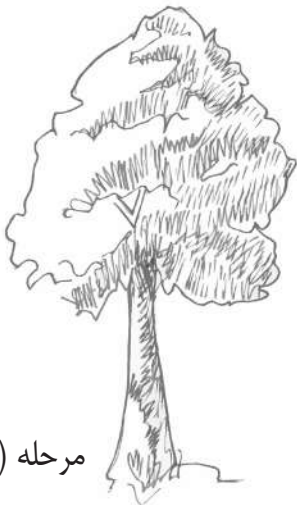

فعالیت

در گروه‌ها، راجع به اشکال زیر و رسم تخته باهم مشورت نموده؛ سپس آنها را رسم و رنگ آمیزی کنید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

مطابق میل خود درخت و برگ را رسم و رنگ آمیزی کنید.

رنگ آمیزی سیب و درخت

هدف

آشنایی شاگردان با طرز رنگ آمیزی سیب و درخت.

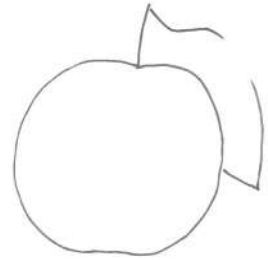
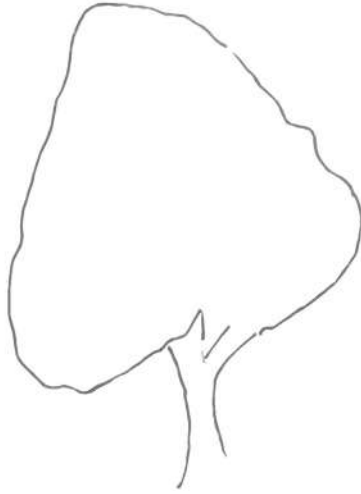
- پرسش‌ها:
- به نظر شما رنگ سیب از رنگ برگ آن چه تفاوت دارد؟
  - در شکل زیر چه را می‌بینید؟

مرحله (۳)

فعالیت

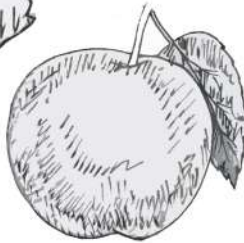
اشکال زیر را به دقت ببینید و آن‌ها را با خطوط خفیف شکل داده، رنگ آمیزی نمایید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

شاگردان درمورد رنگ‌های سیب و درخت فکر نموده، آن‌ها را ترسیم و رنگ آمیزی کنید.

رنگ آمیزی بادنجان رومی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم بادنجان رومی، خطوط بیرونی و رنگ آمیزی آن.

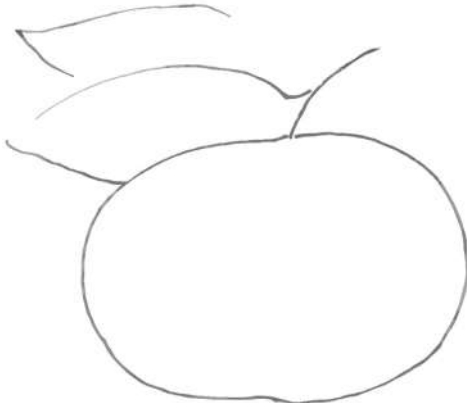
پرسش: در شکل زیر کدام رنگ‌ها را مشاهده می‌نمایید؟

مرحله (۳)

فعالیت

بادنجان رومی را به دقت رسم نموده و از رنگ‌های مناسب در رنگ آمیزی آن استفاده کنید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

بادنجان رومی را با پنسل رسم نموده؛ سپس آن را رنگ آمیزی نمایید.

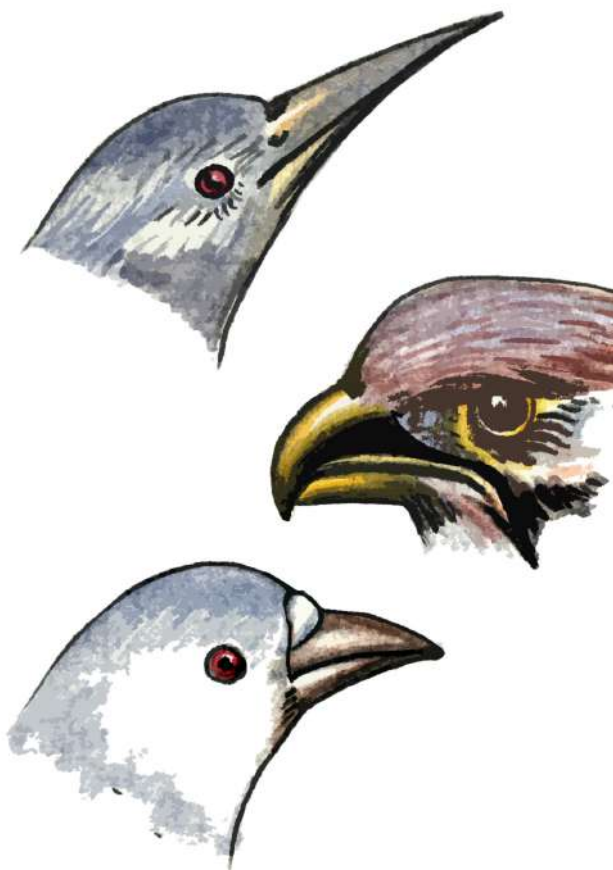

ترسیم سر پرنده گان

هدف

آشنایی شاگردان با طرز ترسیم و رنگ آمیزی سر پرنده گان.

پرسش: اشکال زیر را با کدام رنگ آمیزی می نمایید؟

مرحله (۳)

فعالیت: در گروه‌ها یکی از اشکال زیر را مطابق میل خود ترسیم نموده، جاهای سایه و روشن آن را توسط پنسل پرداز دهید؛ سپس آن را رنگ آمیزی کرده و به دیوار صنف آویزان کنید.

کارخانه‌گی

سر یکی از پرندگان را مطابق میل خود رسم کنید.

رسم پرنده

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم (سکیچ) و پرداز پرنده‌ها، سایه و روشنی آن توسط پنسل.

- پرسش‌ها:**
- در شکل زیر چه می‌بینید؟
  - شکل پرنده را چگونه رسم و پرداز می‌دهید؟

مرحله (۲)

فعالیت

یکی از اشکال پرنده‌ها را نظر به علاقه خود رسم کنید؛ سپس با رهنمایی معلم محترم آن را پرداز دهید.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

شکل یک پرنده را در کتابچه‌های خود رسم کرده با پینسل پرداز دهید.

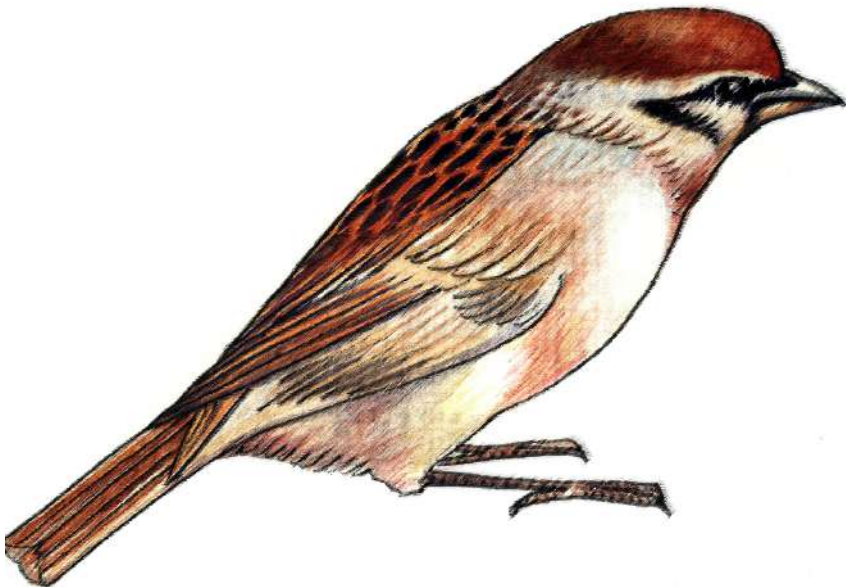
رنگ آمیزی پرنده

۱۳
۳۳۳

هدف

آشنایی شاگردان با طرز ترسیم و رنگ آمیزی پرنده.

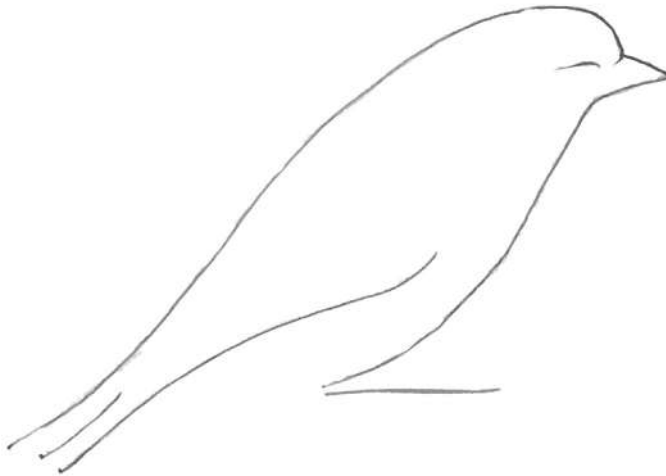
پرسش: گاهی پرنده را ترسیم و رنگ آمیزی نموده اید؟

مرحله (۲)

فعالیت

شکل زیر را به دقت نگاه کنید و آن را با در نظر داشت دوری و نزدیکی شکل رسم نموده؛ سپس رنگ آمیزی نمایید.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

یک پرنده را مطابق میل خود در کتابچه‌های تان ترسیم و رنگ آمیزی کنید.

هدف

آشنایی شاگردان با طرز ساختن کار دستی از مواد ساده محیطی.

پرسش: به نظر شما کدام مواد برای ساختن یک کار دستی به کار می‌رود؟

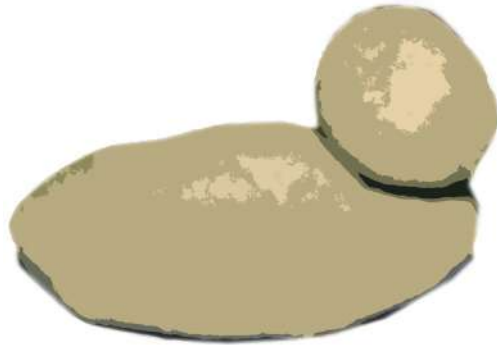
مرحله (۴)

فعالیت

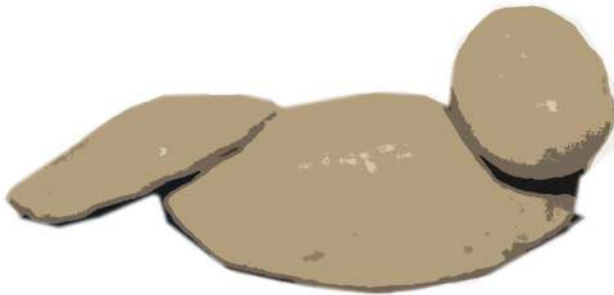
با کمک معلم محترم، نخست شکل اصلی را در نظر گرفته اسکلیت بندی پرنده را تکمیل کنید؛ سپس آن را رنگ آمیزی نمایید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

مرحله (۳)

کارخانه گی

با استفاده از مواد محیطی، یک کار دستی ساخته و آن را به صنف بیاورید.

هدف

آشنایی شاگردان با طرز ترسیم و رنگ آمیزی سر قوچ

پرسش: آیا گاهی سر قوچ را ترسیم و رنگ آمیزی نموده اید؟

مرحله (۳)

فعالیت

مطابق شکل زیر یکی از اشکال دیگر را ذریعۀ پنسل با خطوط خفیف رسم کرده و پرداز دهید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه گی

سر قوچ را از روی کتاب ترسیم و رنگ آمیزی کنید.

هدف: آشنایی شاگردان با طرز شکل دهی (سکیچ) سراسپ توسط پنسل از زوایای مختلف.

پرسش: در اشکال زیر چه را می بینید؟

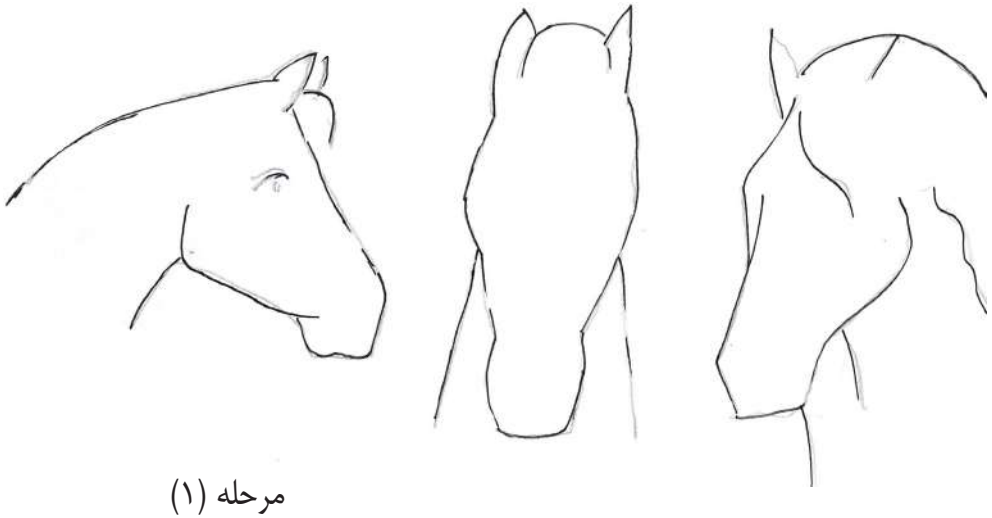

مرحله (۲)

فعالیت

شکل سر اسب را مرحله به مرحله توسط پینسل نرم سکیچ نموده و پرداز دهید.

کارخانه گی

سر اسب را رسم نموده پرداز دهید.

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم و رنگ آمیزی سر اسب از زوایای مختلف.

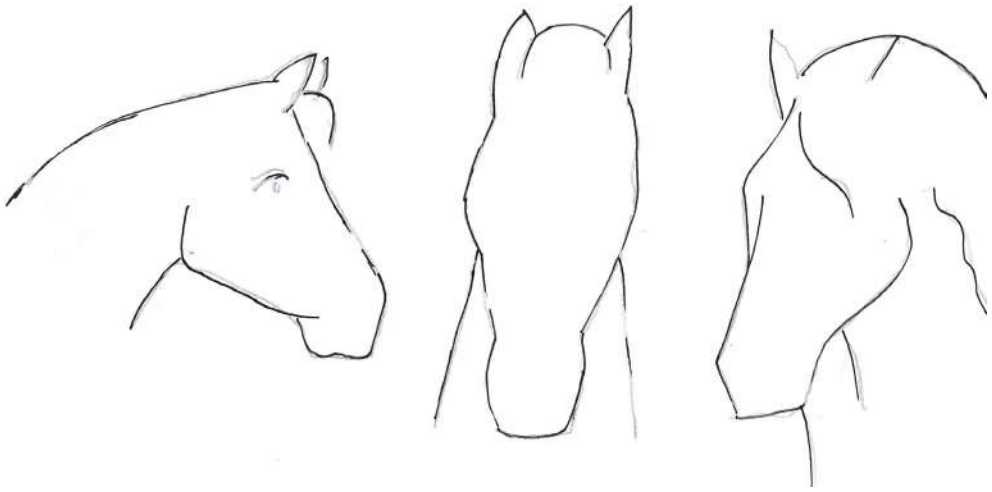
پرسش: در شکل های زیر کدام رنگ ها را می بینید؟

مرحله (۲)

فعالیت

نخست سر اسپ را رسم نموده؛ سپس آن را رنگ آمیزی کنید و کوشش شود که رنگ آمیزی مطابق شکل اصلی باشد.

مرحله (۱)

کارخانه گی

یک بار دیگر سر اسپ را ترسیم و رنگ آمیزی کنید؟

ترسیم خوشه انگور

هدف

شاگردان طرز رسم (سکیچ) و پرداز خوشه انگور را بدانند.

پرسش: گاهی انواع انگور را دیده و ترسیم کرده اید؟

مرحله (۲)

فعالیت

رسم زیر را ببینید، ابتدا خطوط بیرونی آن را رسم نموده، بعد ذریعۀ پنسل پردازهای تاریک و روشن تصویر را برجسته سازید.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

پرداز را در رسم کردن خوشه‌ انگور در نظر گرفته، عمل کنید.

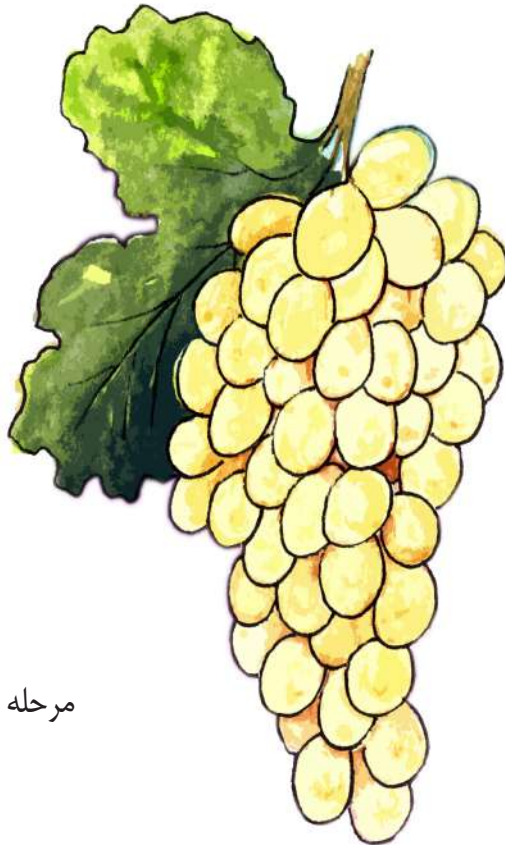

رنگ آمیزی خوشه انگور

هدف

آشنایی شاگردان با طریقه ترسیم و رنگ آمیزی خوشه انگور.

پرسش: در ترسیم خوشه انگور از کدام وسایل و رنگ استفاده می کنید؟

مرحله (۲)

فعالیت

در گروه‌ها تقسیم شده، در باره رنگ آمیزی شکل زیر باهم مشورت نمایید؛ سپس کارهای گروهی خویش را به همصنفان تان نشان دهید.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

خوشه انگور را رسم و رنگ آمیزی کنید.

هدف

آشنایی شاگردان با طرز ترسیم و رنگ آمیزی پروانه‌ها.

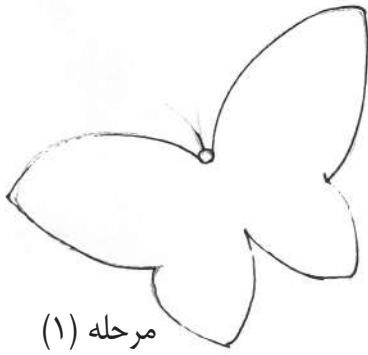
- پرسش‌ها:**
- گاهی در مورد انواع پروانه‌ها فکر کرده اید؟
  - آیا در مورد رنگ پروانه‌ها چیزی گفته می‌توانید؟

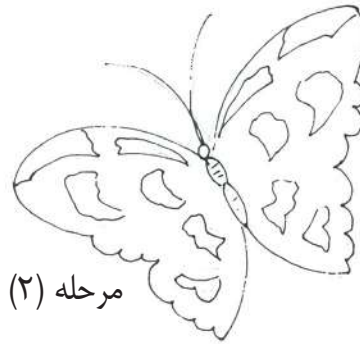
مرحله (۵)

فعالیت

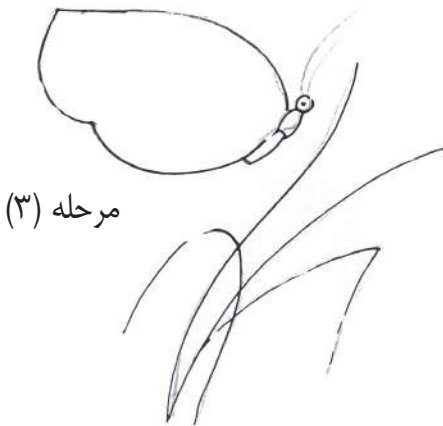
یکی از اشکال زیر را مطابق ذوق خویش رسم نموده، بعداً آن را رنگ آمیزی کنید.

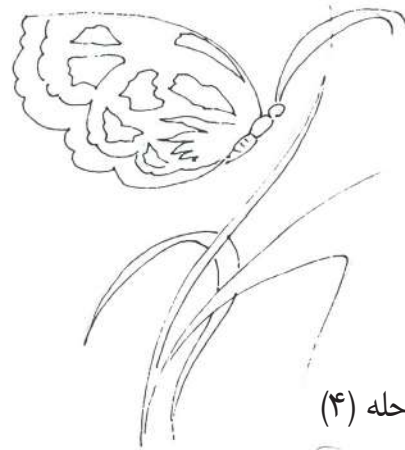
مرحله (۱)

مرحله (۲)

مرحله (۳)

مرحله (۴)

کارخانه گوی

یک پروانه را از کاغذ و یا مواد دیگر بسازید.

ساختن اشکال ابتکاری

هدف: آشنایی شاگردان با تصاویر ابتکاری ذریعۀ انگشتان دست
توسط رنگ و اضافه نمودن خطوط در آنها.

پرسش: در شکل زیر کدام تصویر را مشاهده می‌نمایید؟

مرحله (۲)

فعالیت

اشکال زیر را با انگشتان دست و رنگ‌ها، روی صفحه کاغذ با اضافه نمودن خطوط، اشکال مختلف مطابق تصویر کتاب بسازید.

مرحله (۱)

کارخانه‌گی

یک تصویر ابتکاری مطابق خواست خودتان کار نمایید و آن را به صنف بیاورید.

هدف: آشنایی شاگردان با طرز رنگ آمیزی طرح و دیزاین ها و ساختن آن از مواد ساده محیطی آشنا شوند.

- پرسش‌ها:**
- برای ساختن یک طرح از محیط و ما حول تان چه قسم مواد را انتخاب می‌کنید؟
  - تا حال طرح‌های نقاشی به روش سبک اسلامی را دیده و ترسیم نموده اید؟

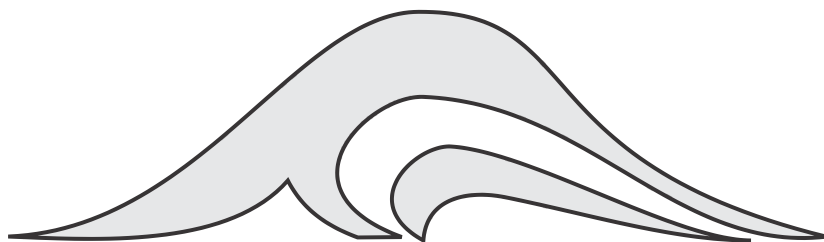

مرحله (۳)

فعالیت: بر علاوه طرح زیر می‌توانید طرح‌های دیگری را خارج از صنف درسی مطابق میل خود ترسیم نمایید و روز بعد آن را به صنف آورده و به همصنفان تان نشان دهید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

در خانه یک طرح بسازید و با خود به صنف بیاورید.

هدف:

آشنایی شاگردان با طرح های ابتکاری از مواد طبیعی.

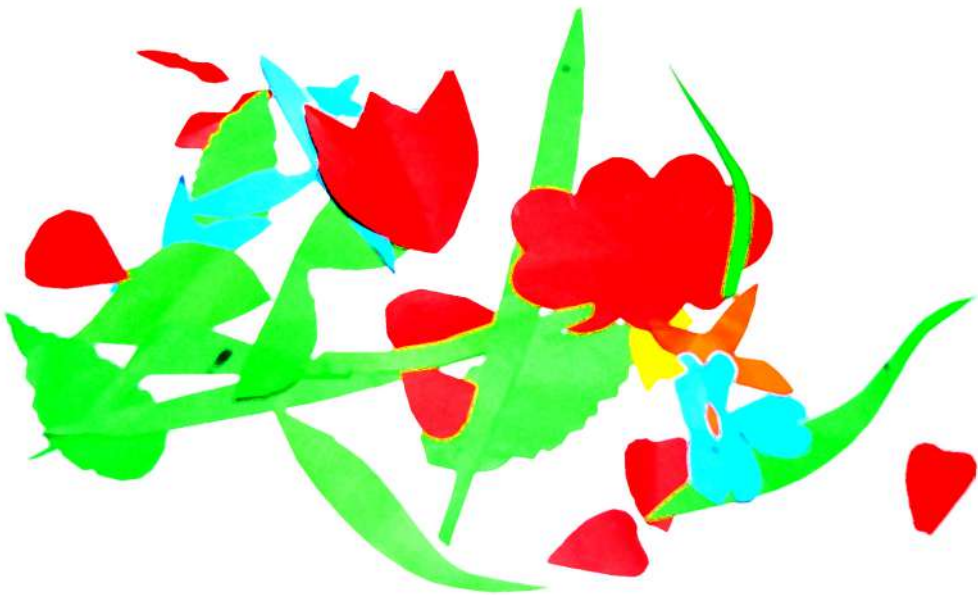
- پرسش‌ها:**
- چه فکر می‌کنید، از کدام مواد برای طرح استفاده می‌شود؟
  - گاهی از گل‌ها برای دیزاین حاشیه کتابچه‌های تان کار گرفته اید؟

مرحله (۲)

فعالیت

نخست فکر نموده ؛ سپس مطابق ذوق خویش یک شکل را طرح و
دیزاین کنید.

مرحله (۱)

کارخانه گی

مطابق میل خود یک طرح را از مواد ساده محیطی ساخته
و به صنف بیاورند.

هدف

آشنایی شاگردان با انتخاب رنگ و کاربرد آن در دیزاین.

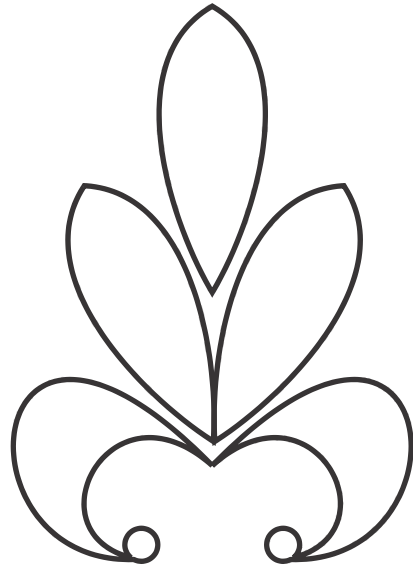
پرسش: کدام رنگ‌ها را در دیزاین گل‌ها استفاده می‌نمایید؟

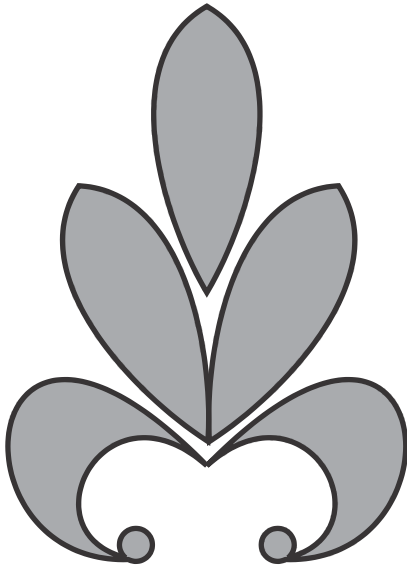
مرحله (۳)

فعالیت

اشکال زیر را طور مرحله وار ترسیم نموده؛ سپس با کمک معلم محترم آن را تکمیل کنید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

دیزاین‌های مختلف را در خانه ترسیم و رنگ آمیزی کنید.

هدف

آشنایی شاگردان با ترسیم کردن اشکال تخیلی و ذهنی.

پرسش‌ها:

- گاهی یک تصویر را به طور تخیلی ترسیم و رنگ آمیزی نموده اید؟
- به نظر شما، در ترسیم اشکال تخیلی از کدام وسایل استفاده می‌نمایید؟

فعالیت

با در نظر داشت شکل زیر یک تصویر تخیلی را رسم نموده و آن را مطابق میل خود رنگ آمیزی کنید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

در بارهٔ رسم‌های تخیلی به دقت فکر نموده و یک شکل را در ذهن خود مجسم سازید.

شکل ابتکاری از مواد محیطی

هدف

رشد استعداد های ابتکاری در شاگردان.

پرسش: آیا گاهی از ذهن خود کدام چیزی ساخته اید؟

مرحله (۴)

فعالیت

برعلاوه شکل زیر شما خود یک کار دستی ابتکاری بسازید و به همصنفان تان نشان دهید

مرحله (۱)

مرحله (۲)

مرحله (۳)

کار خانه گی

اشکال ابتکاری را در خانه از مواد محیطی ساخته و به صنف بیاورید.

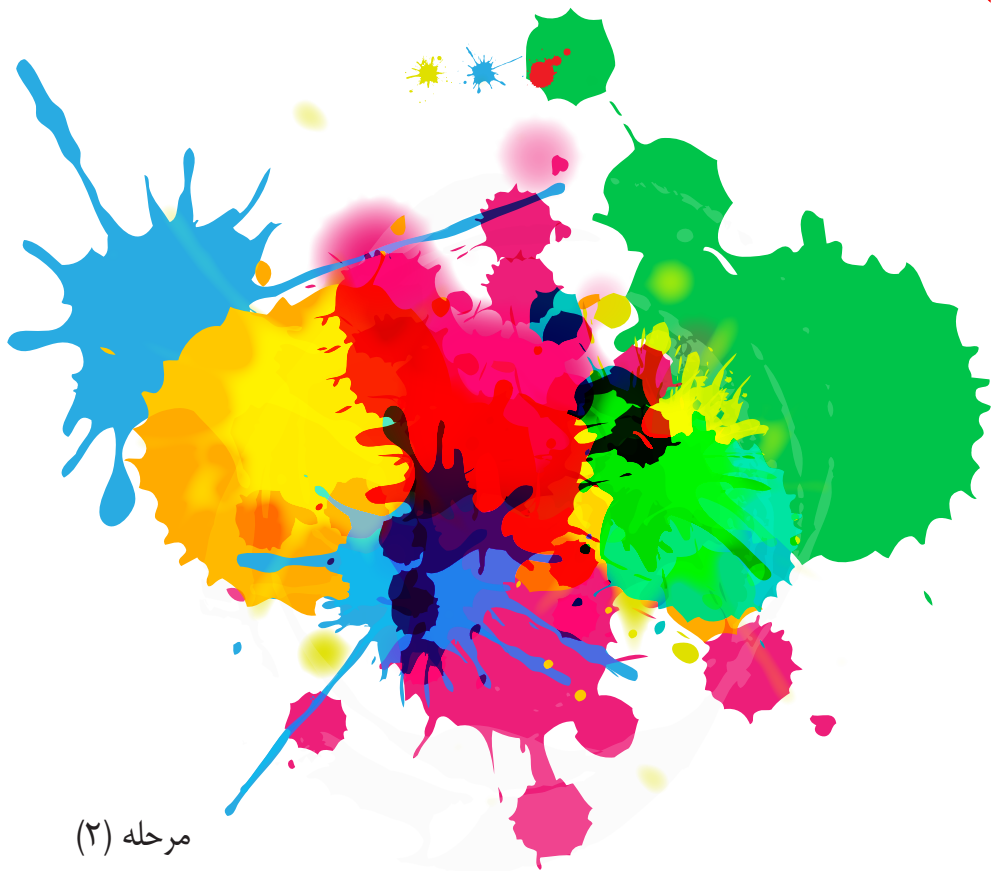

اشکال ابتکاری توسط رنگ‌ها

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ساختن اشکال ابتکاری را توسط رنگ‌ها و مواد محیطی.

پرسش: از موادیکه شما در ساختن اشکال ابتکاری استفاده میکنید نام ببرید؟

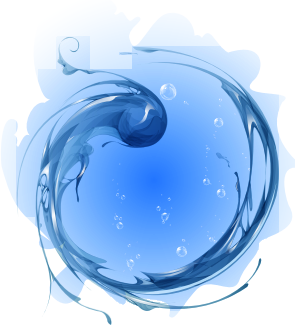
مرحله (۲)

فعالیت

با پف کردن رنگ روی صفحه کاغذ شکل های مختلف بسازید.

مرحله (۱)

کارخانه گی

مطابق به ذوق خود اشکال ابتکاری ساخته به صنف
بیاورند.

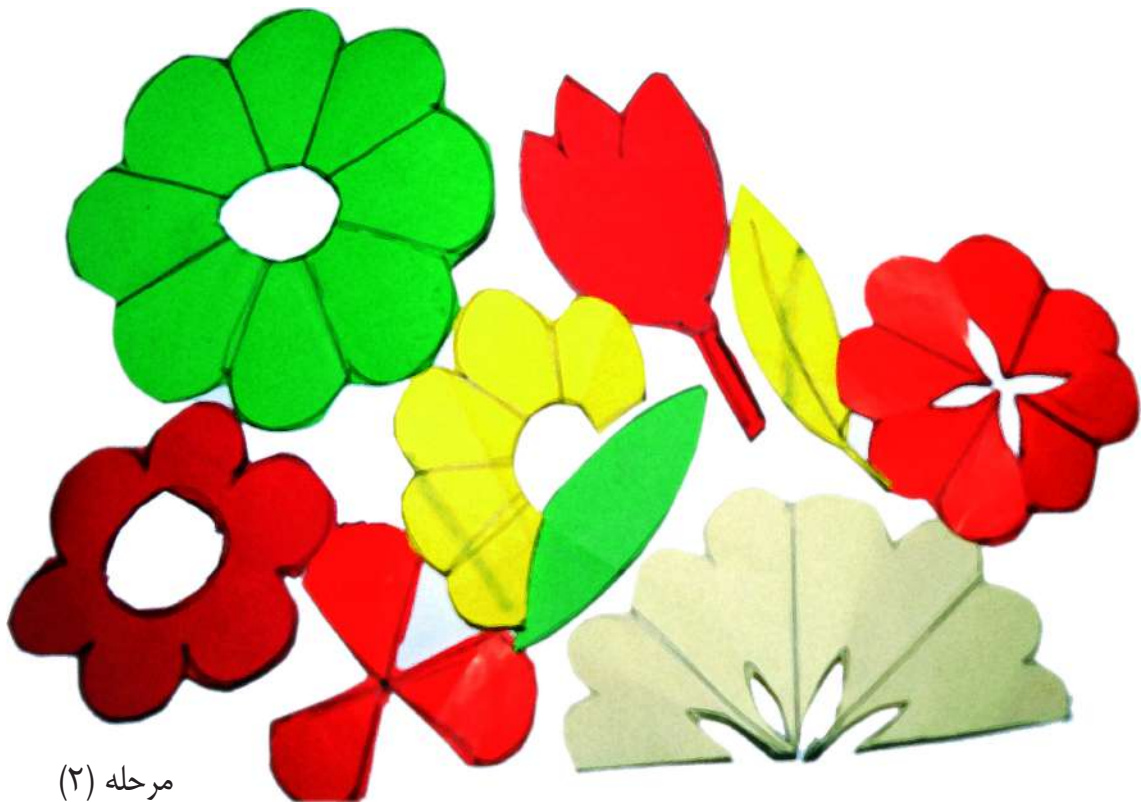

ساختن گل‌های کاغذی

۲۸
مجموعه

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ساختن گل‌ها توسط کاغذهای رنگه و سفید.

پرسش: از کاغذهای سفید و رنگه چه چیزها ساخته می‌توانید؟

مرحله (۲)

فعالیت: شکل زیر را با دقت دیده و مطابق رهنمود داده شده گل‌ها را نخست در روی کاغذهای رنگه و سفید رسم نمایید؛ سپس توسط قیچی برش کرده به روی کاغذ سفید آن را بچسبانید، تا گل‌های کاغذی مختلف از آن به دست آید.

کارخانه‌گی

از کاغذهای رنگه و سفید گل‌های مختلف بسازید.

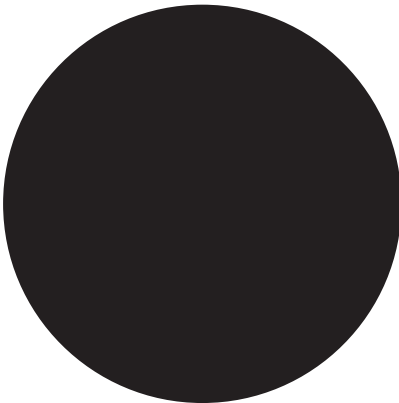

دو رنگ بیطرف

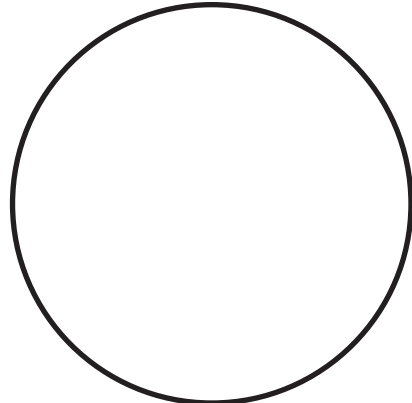
۲۹

هدف: آشنایی شاگردان با دو رنگ بیطرف و طریق استفاده آنها در رنگ آمیزی اشکال.

- پرسش‌ها:**
- چه فکر می‌کنید رنگ‌های بیطرف در نقاشی چه وقت مورد استفاده قرار می‌گیرد؟
  - آیا در شکل زیر رنگ بیطرف موجود است؟

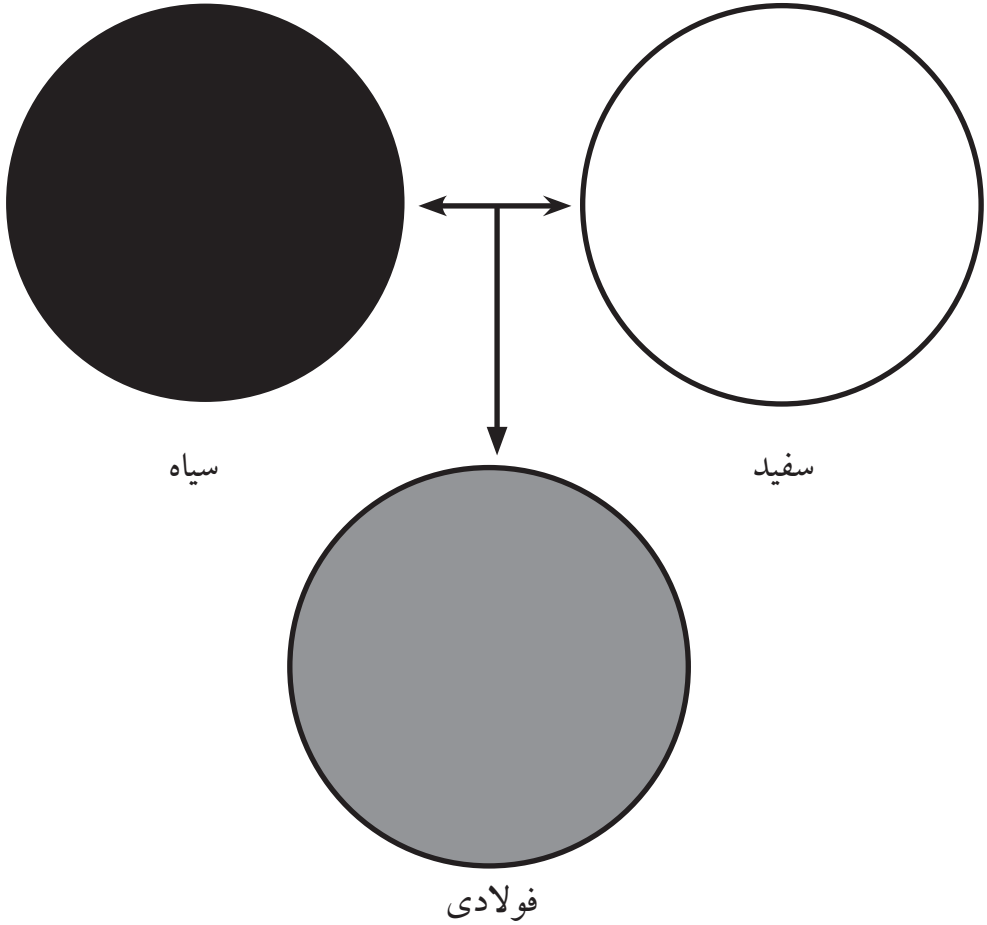
سیاه

سفید

فعالیت

دو رنگ بیطرف را با هم ترکیب نموده و رنگی که از آن به دست می‌آید نام بگیرید.

کارخانه‌گی

دو رنگ بیطرف را با هم در کتابچه‌های خود روز دیگر به صنف بیاورید.

هدف

آشنایی شاگردان با رسم‌های تخیلی.

پرسش: از رسم کردن اشکال تخیلی چه احساس برای تان رخ میدهد؟

فعالیت: پیش از اینکه تصاویر و منظره‌ها را رسم کنید، شکل زیر را با دقت نگاه کرده برای چند دقیقه در باره نقشه آن فکر نمایید؛ سپس آن را در ذهن تان مجسم کنید.

مرحله (۱)

مرحله (۲)

کارخانه‌گی

با استفاده از تصویر کتاب یک رسم تخیلی دیگر را از ذهن خود رسم کرده به صنف بیاورید.

بخش دوم

رهنمای تدریس، مندرسامی

ساعت اول

زمان تدریس (دوساعت درسی)

عنوان درس	رسم خربوزه
اهداف عمومی	آشنایی شاگردان با ترسیم شکل خربوزه توسط پנסل و رنگ آمیزی آن
اهداف آموزشی	از شاگردان انتظار می‌رود در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند: - دانشی - مهارتی - ذهنیتی
روشهای تدریس	فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب، کار عملی و تمرین
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم، پנסل پاک، تباشیر، برس و مویک نقاشی، قطی رنگ و ظرف آب
شیوه ارزیابی	به خاطر ارزیابی درس از شاگردان پرسش‌های را مطرح کنید.
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی و تبریکی سال نو تعلیمی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، یاد آوری از دروس کتاب درسی صنف سوم مضمون هنر رسامی.
۵ دقیقه	
۵ دقیقه	پرسش‌های انگیزه یی متن درس: گاهی خربوزه را رسم و رنگ آمیزی نموده اید؟

<p>مدت زمان</p>	<p style="text-align: center;">فعالیت های معلم</p> <ul style="list-style-type: none"> • خربوزه را روی تخته صنف رسم نموده و پیرامون مرحله های آن به شاگردان توضیحات بدهید. • در مورد آخرین مرحله رسم توسط پنسل معلومات بدهید. • طرز رنگ آمیزی شکل خربوزه را عملاً نشان دهید. • کارهای شاگردان را تحت نظر داشته باشید. • کارهای انجام شده یی آن ها را ارزیابی نموده و به خاطر تشویق، رسم های تکمیل شده آن ها را به دیوار صنف نصب کنید.
<p>۳۵ دقیقه</p>	

کارخانه گی

با استفاده از کتاب شکل خربوزه را رسم و رنگ آمیزی کرده روز دیگر به صنف بیاورید.

معلومات بیشتر برای معلم

استاد محترم: سال گذشته شما در مضمون هنر رسامی، کارهای دستی، رسم ها، دیزاین ها و طرز رنگ آمیزی رسم ها را با رسم های تخیلی به شاگردان تدریس نمودید، در مضمون هنر رسامی صنف چهارم سعی نمودیم که با کمی تفاوت کارهای دستی؛ مانند: دیزاین ها، رسم های ابتکاری و غیره را در کتاب درسی بگنجانیم. شما می توانید که با حوصله مندی به شاگردان در رابطه به سؤالات شان جواب بگویید و مشکلات آنها را حل نمایید.

در درس اول این کتاب نخست شکل خربوزه را توسط پنسل به طور خفیف روی صفحه کاغذ رسم نموده؛ سپس آن را توسط رنگ با مویک و یا برس نقاشی رنگ آمیزی کرده، در جریان نقاشی و رنگ آمیزی کوشش کنید تا نقاط تاریک و روشن شکل را در نظر داشته باشید و آن را در شکل نشان دهید.

پرداز: یک اصطلاح هنری است (برجسته نمودن رسم) که در ترسیم اشکال و تصاویر توسط پنسل به صورت سایه دار و روشن جهت برجسته نمودن آن در نظر گرفته می شود که به نام پرداز یاد می شود.

صفحه (۵ و ۶)

ساعت اول

زمان تدریس (دوساعت درسی)

عنوان درس	ترسیم سر فیل
اهداف عمومی	آشنایی شاگردان با رسامی سر فیل توسط پنسل
اهداف آموزشی	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان درس به اهداف زیر دست یابند: - دانشی - مهارتی - ذهنیتی - به ترسیم حیوانات علاقه مندی پیدا کنند.
روشهای تدریس	فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب، کار عملی و تمرین
وسایل تدریس	کتاب هنر رسامی، پنسل، پنسل پاک، کاغذ، تخته، تباشیر و رنگ
شیوه ارزیابی	جهت اطمینان یادگیری و تحکیم درس از شاگردان سوال کنید.
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، یاد آوری از درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید
	پرسش‌های انگیزه یی متن درس - گاهی سر فیل را توسط پنسل رسم نموده اید؟

<p>مدت زمان</p> <p>۳۵ دقیقه</p>	<p style="text-align: center;">فعالیت های معلم</p> <ul style="list-style-type: none"> • سر فیل را روی تخته طوری رسم نمایید که شاگردان حرکت دست تان را ببینند. • مراحل رسم را جدا جدا معلومات دهید. • در مورد سکیچ کردن از روی تخته با آن ها همکاری نمایید. • در مورد رنگ آمیزی شکل توضیحات بدهید. • رسم های شان را تحت نظر داشته باشید. <p>در اخیر ساعت رسم های شان را ارزیابی نموده و با خود یادداشت بگیرید.</p>
-------------------------------------	---

کارخانه گی

یکبار دیگر در خانه سر فیل را رسم کنید و به صنف بیاورید.

معلومات بیشتر برای معلم

به پرسش های شان پاسخ ارائه کرده بگویید که فیل ها در کشورهایی؛ مانند: هندوستان، کانگو، افریقا، برما و در قسمت های جنگلی جنوب شرق زنده گی می کنند. سکیچ یک اصطلاح هنری است که چنین تعریف می شود، ترسیم کردن خطوط بیرونی یک شکل را سکیچ میگویند. طوریکه در سکیچ سر فیل نخست خطوط بیرونی آن در سه مرحله با پنسل خفیف رسم شده؛ سپس سایه و روشنی آن توسط پنسل پرداز داده می شود؛ همچنان بعد از تکمیل مراحل تصویر سر فیل توسط پنسل ترسیم و رنگ آمیزی آن تکمیل گردیده که در دروس سوم و چهارم این کتاب به تدریس آن پرداخته شده است.

عنوان درس	رسم پرنده
اهداف عمومی	آشنایی شاگردان با ترسیم پرنده توسط پنسل
اهداف آموزشی	از شاگردان انتظار می‌رود در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند: - دانشی - مهارتی - ذهنیتی - از شاگردان با طرز ترسیم پرنده توسط پنسل آشنا شوند. - شکل پرنده را ترسیم کرده بتوانند. - به ترسیم پرنده توسط پنسل علاقه مند شوند.
روشهای تدریس	توضیحی، گروهی، انفرادی، عملی، سؤال و جواب، کار عملی و تمرین
وسایل تدریس	کتاب هنر، کتابچه، قلم، پنسل، پنسل پاک، کاغذ، تباشیر، برس نقاشی، قطی رنگ و ظرف آب
شیوه ارزیابی	جهت اطمینان یادگیری و تحکیم درس از شاگردان چند پرسش طرح نمایید.
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، دیدن کار خانه‌گی، یاد آوری از درس گذشته ارتباط آن با درس جدید.
	۵ دقیقه
	پرسش‌های انگیزه یی متن درس: - آیا پرنده را گاهی توسط پنسل رسم نموده اید؟
	۵ دقیقه

مدت زمان	<h3 style="text-align: center;">فعالیت های معلم</h3> <ul style="list-style-type: none"> • شکل پرنده را روی تخته رسم نموده و پیرامون ترسیم و رنگ آمیزی آن معلومات دهید. • در مورد آخرین مرحله رسم و طرز رنگ آمیزی آن توضیحات دهید. • کارهای شاگردان را تحت نظر داشته؛ سپس ارزیابی کنید.
-------------	---

کارخانه گی

به شاگردان هدایت دهید تا رسم پرنده را طبق تصویر کتاب مرحله به مرحله رسم کنند.

معلومات بیشتر برای معلم

استاد محترم: در باره بعضی از اصطلاحات و موضوعات هنر رسامی باید یاد آور شد که: (سکیچ) در اصطلاح هنر رسامی معنای ترسیم کردن را ارائه میکند؛ همچنان موضوع اندازه گیری در هنر رسامی بسیار مهم است؛ زیرا بعد از ارائه جوابات به شاگردان جواب درست را به آن‌ها بگویید و سکیچ منظم اشکال را با سایه و روشنی ذریعه پردازش به آن‌ها بفهمانید و ایشان را در نقاشی اشکال به صورت جزئیات و اندازه گیری و تناسب، دوری و نزدیکی آن آشنا سازید.

در ترسیم و سکیچ اندازه گیری شکل را باید بدانند؛ طوری که پنسل را در بین چهار انگشت دست قرار داده و انگشت کلان دست را طرف نوک پنسل برده، دست راست تان را به طرف شکلی که رسم می کنید، مستقیماً دراز کرده با چشم راست نوک قلم پنسل را مشاهده و چشم چپ تان را ببندید، عمق، ارتفاع، کوچکی و بزرگی شکل را روی کاغذ توسط پنسل اندازه گیری و نقاط آن را تعیین نموده و بعد رسم کنید.

استاد محترم: از نوشتن پلان تکرار راهنمای تدریس به طور جدا گانه برای هر درس در این کتاب خود داری شده است، شما می‌توانید از پلان راهنمای فوق در تمام درس‌های این کتاب استفاده کنید.

یادداشت: درس‌هایی که در این کتاب زمان گیر باشد، شما می‌توانید آن را در سه ساعت درسی تدریس کنید.